

Referanser: **KM 13/15**

Saksdokumenter:

Tittel	Dok. ID
Døvemenighet for Vestfold og Telemark - søknad fra menighetsutvalget	1450596
Døvemenighet for Vestfold og Telemark - Døves menighet i Oslo og Østlandet sin påtegning	1450597
Døvemenighet for Vestfold og Telemark - Døvekirkenes fellesråds påtegning	1450598
Døvemenighet for Vestfold og Telemark - Døveprestens påtegning	1450599
Døvemenighet for Vestfold og Telemark - vedtak i Oslo bispedømmeråd	1450600

Utskilling av Buskerud, Telemark og Vestfold som område for selvstendig døvemenighet

Sammendrag

Menighetsutvalget i Vestfold under Døves menighet i Oslo og Østlandet har lenge jobbet med å få sin status endret fra menighetsutvalg til menighetsråd, og dermed få utskilt en selvstendig døvemenighet. Allerede i 2003 ble det utformet en søknad til departementet om dette. På tross av sterke anbefalinger fra menighetsråd, fellesråd, prost og biskop ble søknaden avvist av departementet i 2005. Dette var særlig knyttet til manglende kirkelokaler og en forventning om økte ressurser ved opprettelsen av menigheten. Med utsikter til en egen døvekirke i Sandefjord har menighetsutvalget i Vestfold fremmet en ny søknad. Kirkebygget ble vigslet 27. september 2015, og med dette var et avgjørende hinder for utskillingen av en selvstendig døvemenighet fjernet. I ny søknad legges det opp til at statusendringen kan gjøres innenfor de ressurser som allerede finnes på det døvekirkelige området, og det forutsettes ingen økte bevilgninger i forbindelse med denne endringen. Det anbefales derfor at søknaden innvilges.

Forslag til vedtak

1. Etter søknad fra menighetsutvalget for Vestfold under Døves menighet i Oslo og Østlandet, gjøres menighetsutvalget i Vestfold om til menighetsråd. Med dette skilles også området som ligger under menighetsutvalget ut fra Døves menighet i Oslo og Østlandet, og får navnet Døves menighet i Vestfold og Telemark.
2. Døves menighet i Vestfold og Telemark vil omfatte hele Tunsberg bispedømme og Telemark fylke i Agder og Telemark bispedømme.
3. Utskillingen av en ny selvstendig døvemenighet utløser ikke økte bevilgninger, og endringen forutsettes implementert innenfor dagens økonomiske rammer.
4. Endringen gjøres gjeldende fra 1. januar 2016.

Saksorientering

Bakgrunn

I søknaden fra menighetsutvalget i Vestfold er det lagt ved korrespondanse i saken som går tilbake til 2003. Det ble i brev av 15. oktober 2003 fra menighetsutvalget i Vestfold søkt Kultur- og kirke departementet om endring av status fra menighetsutvalg til menighetsråd. Allerede da ble det gjort rede for en utvikling av gudstjenestelivet og det menighetsbyggende arbeidet som ifølge søker gjorde at de var klare for en endring i status fra menighetsutvalg til menighetsråd. Det ble også gjort rede for en økning av antallet døve i Vestfoldsområdet. Det var ingen kirke tilknyttet virksomheten til menighetsutvalget i Vestfold, men det ble vist til at det i forskriften for ordning for døvemenigheter og døveprestetjenesten var åpning for at departementet kunne samtykke i at det velges menighetsråd også for en døvemenighet som ikke er knyttet til en døvekirke.

Søknaden fikk sterke anbefalinger fra døvepresten i Oslo, som bekreftet de forhold som var beskrevet i søknaden. Søknaden gikk videre til behandling i menighetsråd for Døves menighet i Oslo og Østlandet og Døvekirkenes fellelråd. Også disse instansene anbefalte søknaden og bekreftet de beskrevne forhold, men fellelrådet la til at det ikke ville bli lagt inn ekstra økonomiske ressurser knyttet til endringen. Døveprosten kom også med en lengre uttalelse. I tillegg til en anbefaling av søknaden og en beskrivelse av behovene i regionen, kom også han med en liste over forhold som kunne få økonomiske konsekvenser. Denne inneholdt blant annet punkter som tilskudd til drift og administrasjon, betjening fra prest og kirke/ gudstjenestelokaler.

Departementet svarte i brev av 15. november 2004 at de ikke ville behandle søknaden uten en uttalelse fra Oslo biskop, og biskopen ble særlig bedt om å innhente en redegjørelse om menighetens tilgang til kirkelokaler og dens økonomiske situasjon. Døvekirkenes fellelråd gjorde rede for dette i brev av 10. februar 2005. Det ble der tydeliggjort at det var behov for et fast sted for gudstjenester og samlinger, at det ville bli økt behov for administrativt personale og behov for kirkelig betjening i tillegg til prest. Det ble videre gjort rede for behov for kontorlokaler samt økte midler til å dekke økt reisevirksomhet. På bakgrunn av uttalelsene fra Døvekirkenes fellelråd og fra Døveprosten utformet Oslo biskop sin påtegning av 28. februar 2005. Det ble gitt en klar anbefaling av søknaden, men det ble også vektlagt et behov for økte ressurser på flere områder i forbindelse med en slik endring av status.

På tross av de klare anbefaling fra alle som hadde gjort påtegning, ble søknaden avslått av departementet i brev av 18. mars 2005. Avslaget ble begrunnet med at departementet på det daværende tidspunkt ikke kunne se at det var økonomiske rammebetingelser tilstede for opprettelse av menighetsråd i Vestfold. Departementet sa samtidig at de kunne vurdere en ny søknad på et senere tidspunkt dersom de praktiske og økonomiske rammebetingelsene skulle bli endret.

Døvekirkenes fellelråd, Døveprosten og Døves menighet i Oslo og Østlandet slo seg ikke til ro med avslaget. De gikk sammen om et nytt brev til departementet av 30. juni 2005 der de ba om en ny vurdering. De la i brevet særlig vekt på at tidligere beskrivelser av et økt behov for ressurser var uttrykk for planer for å møte fremtidige behov. De kunne ikke se at slike forhold skulle være en forutsetning for en statusendring. De var tydelige på at de eksisterende forhold og det eksisterende tilbud skulle være tilfredsstillende for en statusendring.

På tross av nok en sterk anbefaling fra Oslo biskop i brev av 8. juli 2005, fastholdt departementet sitt avslag. De la særlig vekt på at tilgangen til kirkelokaler og økonomiske

konsekvenser i forbindelse med dette ikke syntes å være endelig avklart. Oslo biskop tok i brev til Døvekirkenes fellesråd av 13. oktober 2005 dette avslaget til etterretning. Samtidig understreket han betydningen av et menighetsråd for området, og oppfordret Døvekirkenes fellesråd om å arbeide videre for at de nødvendige forutsetninger for opprettelse av menighetsråd skulle bli oppfylt. Med dette endte en to år lang saksbehandling.

Ny søknad om endring av status fra menighetsutvalg til menighetsråd - utskilling av Døves menighet i Vestfold og Telemark

Menighetsutvalget i Vestfold har fremmet ny søknad om statusendring for menighetsutvalget i Vestfold (udatert). Grunnlag for ny behandling begrunnes i vigsling av ny døvekirke i Sandefjord 27. september 2015. Søknaden ble behandlet i menighetsrådet for Døves menighet i Oslo og Østlandet 19. juni 2015, og menighetsrådet har igjen gitt støtte til statusendringen. I brev til Døvekirkenes fellesråd av 30. juni 2015 gjentas argumentet om at det snarlig vil være døvekirke på plass i Sandefjord.

Døvekirkenes fellesråd har i sin påtegning av 10. juli 2015 skrevet en fyldig redegjørelse. Det gjøres først rede for argumenter som har vært benyttet også ved tidligere søknader. Det henvises her blant annet til at det gjennom flere år er bygget opp en betydelig kirkelig aktivitet i området, at menighetsutvalget har etablert et godt samarbeid med døveforeningene i området, at menighetsutvalget gjennomfører regelmessige gudstjenester og samlinger for barn og familier og at det over tid er etablert mange arbeidsplasser for døve i området. Det fremheves at sistnevnte har ført til mye tilflytting av døve til distriktet. Videre kommenteres det at tidligere avslag har strandet på at det ikke har vært en døvekirke i området, og at dette endres i og med ferdigstillelse av ny døvekirke i Sandefjord.

Døvekirkenes fellesråd støtter søknaden om endring fra menighetsutvalg til menighetsråd, og tilføyer at menighetsrådet da vil få ansvar for hele Tunsberg bispedømme samt Telemark i Agder og Telemark bispedømme. Fellesrådet begrunner sin støtte i følgende punkter:

- *Døvekirkenes kirkepolitiske målsettinger har som et av sine mål å endre status fra menighetsutvalg til menighetsråd i dette området*
- *Det skal ikke opprettes administrativ stilling fordi den administrative funksjonen skal utføres av daglig leder i samarbeidsområdet Øst som menighetsrådet blir en del av*
- *Det skal så langt som mulig brukes frivillige medarbeidere til oppgaver knyttet til gudstjenesten, renhold og andre forefallende praktiske oppgaver*
- *Tilskudd fra Fellesrådet til drift av menigheten og menighetsrådet skal være på samme nivå som når status var menighetsutvalg*
- *Døvekirkenes fellesråd mener at området vil stå bedre rustet til å være menighet og kirke i et døvedistrikt som er preget av stor tilflytning av døve ved at status endres til menighetsråd.*

Også Døveprosten kommer med en klar anbefaling av søknaden i sin påtegning, og viser til det nye kirkelokalet som er anskaffet. Videre viser han til at det i Døvekirkenes organer over tid er gjort vedtak om og lagt til rette for etablering av menighet i Sandefjord, og at dette også er bekreftet i Døvekirkenes kirkepolitiske målsettinger for perioden 2015-2019. Han nevner også at en etablering av menighet i Sandefjord også er tatt hensyn til i «Høring om forordning av gudstjenester og fastsettelse av grenser for sokn og samarbeidsområder» som nylig var til høring blant døvemenighetene. I Døveprestens påtegning nevnes det også at det over tid er stilt bemanning til menighetsetableringen i Sandefjord både fra Døveprosten og fra kirkevergen, med presteressurs, trosopplærer og ressurs til daglig ledelse. Videre vektlegges det at en styrking av disse ressursene også ligger inne i fellesrådets og prostiets nye forslag til bemanningsplan.

Søknaden er også behandlet i Oslo bispedømmeråd, som gjorde følgende vedtak: «Oslo bispedømmeråd anbefaler at Kirkerådet innvilger søknad om statusendring for menighetsutvalget i Vestfold/Telemark til status menighetsråd».

Vurdering av søknaden

Ifølge *Forskrift om ordning for døvemenigheter og døveprestetjenesten* § 1 er det Kirkerådet som fastsetter navn og utstrekning av døvemenigheter. Kirkemøtet fastsatte denne forskriften i sak KM 13/15, med hjemmel i delegasjon av Kongens myndighet etter kirkeloven § 2 tredje ledd, fastsatt ved kongelig resolusjon 13. desember 2013 og med virkning fra 1. januar 2014. Før dette var det departementet som fastsatte navn og utstrekning av døvemenigheter. Det anses derfor som hensiktsmessig å ta utgangspunkt i departementets vurderinger fra forrige søknadsrunde når ny søknad nå skal vurderes.

I departementets siste avslag i brev til Oslo biskop av 27. september 2005, var det særlig vektlagt at tilgangen til kirkelokaler og økonomiske konsekvenser i forbindelse med dette ikke syntes endelig avklart. Når det nå er vigslet en ny døvekirke i Sandefjord, ser det ut som om et av de viktigste hindrene fra 2005 nå er fjernet. Manglende kirkelokaler var samtidig ikke det eneste hinderet. Behov for styrking av ressurser på andre områder var også en viktig del av diskusjonen og vurderingene i 2005. Dette kom særlig til uttrykk i uttalelsen til Oslo biskop av 28. februar 2005, der det sies at «ut fra vår kjennskap til økonomien her, er det derfor ønskelig å se endring av menighetsstatus i sammenheng med økt ressurstilgang».

De fremlagte påtegninger fra Døvekirkenes fellelsråd og Døveprosten viser en realisme med tanke på økte tildelinger. Det vises fra begge hold til at det er gjort grep som gjør at opprettingen av en selvstendig døvemenighet i Sandefjord kan gjøres innenfor de rammer som allerede eksisterer. Under forutsetning av at endringen gjøres innenfor de rammer som i dag finnes for det døvekirkelige område, anbefales det at søknaden nå innvilges. Det henvises i denne sammenheng til Kirkemøtets vedtak i sak KM 8/15 *Statsbudsjettet 2016 – Kirkemøtets tilskuddsforvaltning* fjerde punkt, der det fremkommer at tilskudd til Døvekirken videreføres med samme andel av bevilgningen som i 2015.

Det anbefales at den nye døvemenigheten får navnet Døves menighet i Vestfold og Telemark, og at den omfatter hele Tunsberg bispedømme samt Telemark fylke i Agder og Telemark bispedømme. Dette i tråd med søknaden.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Dersom innvilgelsen av søknaden skjer under forutsetning av at endringen må skje innenfor de eksisterende rammer for det døvekirkelige område, vil ikke innvilgelse av søknaden få økonomiske eller administrative konsekvenser for Kirkerådet. Samtidig vil opprettelsen av en selvstendig menighet senere kunne bli brukt som argument for økte bevilgninger. Det legges opp til at det så langt som mulig skal brukes frivillige medarbeidere til oppgaver knyttet til gudstjenester, renhold og andre forefallende praktiske oppgaver. Engasjering av frivillige til denne typen oppgaver kan være sårbart. Det presiseres derfor i forslag til vedtak at endringen må implementeres innenfor dagens økonomiske rammer.